

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra politologie

Alternativa pro Německo a její postoj k migrační politice
Bakalářská práce

Autor: Mgr. Jan Šnajdr

Studijní program: B 6701 Politologie

Studijní obor: Politologie

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Dočekalová, Ph.D.

Hradec Králové, 2020

Zadání bakalářské práce

Autor: Mgr. Jan Šnajdr

Studium: F16BK0077

Studijní program: B6701 Politologie

Studijní obor: Politologie

Název bakalářské práce: **Alternativa pro Německo a její postoj k migrační politice**

Název bakalářské práce AJ: Alternative for Germany and its Attitude towards Migration Policy

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

V posledních letech lze spatřovat v mnoha evropských zemích vzrůstající podporu nových, populistických stran, které se často ideově vymezují k politice tzv. tradičních stran, které se dlouhodobě podílely na vládě. Nespokojenost voličů s realizovanou stávající politikou přináší zisky nově vznikajícím stranám. Jednou z těchto stran je i německá Alternativa pro Německo, v originále Alternative für Deutschland (dále jen AfD). Od svého založení AfD kandidovala celkem dvakrát do Německého spolkového sněmu. V roce 2013 neobdržela 5 % hlasů a nepřekročila uzavírací klauzuli na rozdíl od roku 2017, kdy se stala s 12,6 % hlasů třetím nejsilnějším politickým subjektem. Vzhledem k poměrně značnému nárůstu volební podpory se práce bude zaměřovat na působení AfD na celostátní úrovni od roku 2017 do současnosti. Hlavním cílem bakalářské práce je analýza postoje AfD k imigrační politice. V teoretické části bude na základě odborné literatury představen teoretický koncept krajně pravicových stran a jejich vymezení ve vztahu k imigrační politice. Dále budou operacionalizovány základní pojmy jako migrace, xenofobie, islamofobie apod. V kontextuální části bude AfD představena jako politická strana, její profilace a ideologická přeměna. V analytické části bude posuzován postoj AfD k imigrační politice. Analýza bude vycházet zejména z volebního programu AfD, projevů poslanců a dalších stranických materiálů.

Häusler, Alexander, Roeser, Rainer. 2015. Die rechten Mut-Bürger. Entstehung, Entwicklung, Personal & Positionen der "Alternative für Deutschland". Hamburg: VSA Verlag. (23.04.2018)
Decker, Frank. 2016. The Alternative for Germany. Factors Behind its Emergence and Profile of a New Right-wing Populist Party. Universität Bonn: Political Science and Sociology. Issue 119, Vol. 34, No.2: 1-16
Bebnovski, David. 2015. Alternative für Deutschland. Aufstieg und gesellschaftliche Repräsentanz einer rechten populistischen Partei. Wiesbaden: Springer VS.
Pirro, Andrea L. P. 2015. The Populist Radical Right in Central and Eastern Europe. Ideology, impact, and electoral performance. London: Routledge.
Programm für Deutschland Wahlprogramm der Alternative für Deutschland für die Wahl zum deutschen Bundestag am 24. September 2017 2016. Stuttgart www.afd.de/wahlprogramm (23.04.2018) AfD kompakt Mitglieder Magazin <https://afdkompakt.de/> (23.04.2018)

Garantující pracoviště: Katedra politologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Dočekalová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 25.1.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval pod vedením Mgr. Pavly Dočekalové, Ph.D. samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 17. 04. 2020

Anotace

ŠNAJDR, JAN. *Alternativa pro Německo a její postoj k migrační politice*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2020, 47 s., bakalářská práce.

Bakalářská práce pojednává o německé politické straně Alternative für Deutschland (dále jen AfD) a jejím postoji k migrační politice. Cílem této práce je analyzovat postoj AfD k migraci a migrační politice v Německu v období od voleb do Německého spolkového sněmu v roce 2017 do dubna 2020 na základě volebního programu a dalších stranických materiálů včetně tiskových prohlášení na webových stránkách strany. Ve výše uvedených materiálech budou vyhledávána klíčová slova jako migrace, migrant, migrační politika apod. Autor se bude také zabývat řešením migrační politiky z pohledu AfD v Německu, a to na základě příkladů zákonodárné iniciativy jejich poslanců v Německém spolkovém sněmu.

Klíčová slova: migrace, migrační politika, Alternativa pro Německo, volební programy.

Annotation

ŠNAJDR, JAN. *Alternative for Germany and its Attitude towards Migration Policy*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2020, 47 p, Bachelor Degree Thesis

This bachelor thesis deals with a German political party Alternative for Germany (abbreviated AfD) and its attitude towards migration policy. The aim of the thesis is to analyse the attitude of AfD towards migration and migration policy in Germany in the time period from 2017 when the election to the Bundestag took place to April 2020 according to their election programme and other party resources including press statements published on their website. In above mentioned materials will be looked up key words such as migration, migrant, migration policy etc. The author will deal with a solution of migration policy from their point of view in Germany according to examples of their law initiative presented by their MPs in the Bundestag.

Keywords: migration, migration policy, Alternative for Germany, election programme.

Obsah

Úvod	6
Cíl práce a výzkumná otázka	8
Metodologie	9
Struktura práce.....	10
Stav výzkumu a analýza dostupných zdrojů	10
1. Migrace a migrační politika	12
1.1 Migrace a jak ji chápat.....	12
1.2 Migrační politika.....	13
2. Teoretický koncept krajně pravicových stran a jejich postoj k migraci.....	16
3. Založení Alternativy pro Německo	22
3.1 Profilace nově založené strany AfD	23
3.2 Změna ideového zaměření.....	24
4. Postoj AfD k migrační politice.....	27
5. Zákonodárná iniciativa týkající se migrační politiky	35
Závěr	39
Prameny a literatura.....	41
Prameny	41
Literatura	45

Seznam použitých zkratk

AfD - Alternativa pro Německo (Alternative für Deutschland)

Destatis - Spolkový statistický úřad (Das Statistische Bundesamt)

OSN - Organizace spojených národů

IOM UN Nations - International Organization for Migration United Nations

LBGT - lesbian, gay, bisexual, transgender

CDU/CSU - Christlich Demokratische Union / Christlich- Soziale Union

FDP - Freie Demokratische Partei

ALFA - Aliance pro pokrok a obnovu (Allianz für Fortschritt und Aufbruch)

EU - Evropská unie

ECR — Evropští konzervativci a reformisté (European Conservatives and Reformists)

Úvod

Spolková republika Německo byla a je mnoho let zemí, kam směřují miliony cizinců, jejichž počet podle údajů Spolkového statistického úřadu tvoří zhruba 8 % obyvatel země (Destatis 2019). Od vypuknutí migrační krize v roce 2015, která v posledních letech velmi významně zasáhla Evropu, je možné sledovat velký počet osob, které mají za cíl proniknout přes vnější hranici Evropské unie a dále směřovat až do Spolkové republiky Německo, která je jich cílem. Mezi tyto osoby patří nejen uprchlíci z humanitárních důvodů, ale i ekonomičtí migranti. Počty migrantů v posledním desetiletí vzrostly v souvislosti nejen s vlnou protestů a nepokojů označovaných jako tzv. Arabské jaro, ale také s přílivem Afričanů plavících se přes Středozevní moře.

Výše uvedené skutečnosti měly za následek založení různých politických stran, které se začaly projevovat krajně pravicově, xenofobně, protimigrantsky. Hromadný příchod migrantů vyznávajících islám jako své náboženství a s tím spojený odpor domácího obyvatelstva vůči nim způsobil protiislámské nálady ve společnosti. Migrace a muslimské náboženství se staly jedněmi z hlavních programových bodů pro tyto strany.

Nejinak tomu bylo i ve Spolkové republice Německo. Nespokojenost Němců s realizovanou stávající politikou spolkové vlády a s nedostatečným řešením migrace a problémů s ní spojených, přináší popularitu nově vznikajícím stranám. Jednou z těchto stran je i německá Alternativa pro Německo, v originále Alternative für Deutschland (dále jen AfD), která začala reflektovat aktuální nálady v německé společnosti v souvislosti s migrační krizí. Migrace a islámofobie se staly jedněmi z hlavních témat populistické rétoriky představitelů AfD na veřejnosti. Krajně pravicová AfD znamenala poměrně značný nárůst voličské podpory zejména v parlamentních volbách do Německého spolkového sněmu (Bundestagu) v roce 2017, kde se jí poprvé podařilo překročit uzavírací klauzuli, přičemž se s volebním ziskem 12,6 % hlasů stala třetím nejsilnějším subjektem v německém parlamentu.

V této bakalářské práci bude analyzován postoj zvolené politické strany AfD k migrační politice. Téma migrace je vzhledem k počtu přistěhovalců v německé společnosti aktuální, proto jednotlivé politické strany nabízejí různé způsoby, jak ji

řešit. Politické subjekty ucházející se o přízeň voličů ve volbách jim nabízejí určité směřování, kam by se země měla podle jejich názoru po volbách ubírat. Každá politická strana, která překročí uzavírací klauzuli, získá prostřednictvím svého volebního výsledku možnost svým rozhodováním v parlamentu ovlivnit politiku země, nevyjímaje politiku azylovou a migrační.

Cíl práce a výzkumná otázka

Hlavní cíl bakalářské práce spočívá v analýze postoje německé politické strany Alternativa pro Německo (AfD) k migrační politice, jak strana na migraci a migrační politiku nahlíží. Autor předpokládá, že strana, která je veřejně známá svými protimigračními postoji, se striktně vymezí vůči stávající migrační politice spolkové vlády vedené kancléřkou Merkelovou. Prostřednictvím své zákonodárné iniciativy mohou poslanci ovlivnit stávající migrační politiku spolkové vlády a budou iniciovat změny v příslušné legislativě. Dílčím cílem bude zjištění, čeho se legislativní návrhy týkají, co podporují a čemu naopak chtějí zabránit.

Výzkumnou otázkou proto je, jaké postoje AfD ve svých materiálech ohledně migrace a migrační politiky zastává? Co v nich navrhuje? Čeho se týká zákonodárná iniciativa poslanců této strany ve vztahu k migrační politice?

S výše uvedeným souvisí i to, jak tato politická strana nahlíží na migranty (legální i nelegální). Tito migranti směřující do Německa pocházejí z jiných členských států Evropské unie, ale i ze zemí jiné kultury vyznávající islám. Téma migrace a s ní spojená migrační politika rezonuje v posledních několika letech nejen v německé společnosti. Z tohoto důvodu je výzkumná otázka jeví jako velmi aktuální a její zodpovězení by mělo přispět k lepšímu pochopení postojů AfD.

Jako předmět výzkumu poslouží AfD, která se od svého založení profilovala jako strana euroskeptická. Postupně se začala kriticky vymezovat vůči přicházejícím migrantům do Spolkové republiky Německo. Vzhledem k poměrně značnému nárůstu volební podpory se práce bude zaměřovat na působení AfD na celostátní úrovni od roku 2017, kdy tato strana poprvé překročila uzavírací klauzuli pro vstup do Německého spolkového sněmu. Práce bude ukončena vzhledem k jejímu odevzdání k 1. dubnu 2020. Na další relevantní události a fakta po tomto datu nebude z časových důvodů brán zřetel.

Metodologie

Vzhledem k tématu práce autor použije kvalitativní výzkum před kvantitativním. V rámci tohoto výzkumu budou analyzovány relevantní části volebního programu pro volby do Německého spolkového sněmu v roce 2017 a další stranické materiály jako jsou členské magazíny AfD Kompakt a Fraktion Kompakt vydávané pro členy strany a jejich příznivce, dále tisková prohlášení dostupná na webových stránkách strany. Ve výše uvedených materiálech budou vyhledávána klíčová slova jako migrace, migrant, migrační politika, přistěhovalectví, azyl.

Vyhledávání klíčových slov poslouží lepšímu porozumění nejen samotného obsahu volebního programu, ale i dalších stranických materiálů včetně mediálních a veřejných vystoupení předních politiků AfD. Tato vystoupení AfD směřují ke stávajícím i budoucím voličům a podporovatelům nebo k utváření migrační politiky. Dále bude zkoumána zákonodárná iniciativa poslanců AfD týkající se konkrétních návrhů řešení stávající migrační politiky. Dalším předmětem zájmu bude zjistit, čeho se legislativní návrhy týkají, co podporují a čemu naopak chtějí zabránit. Jako relevantní zdroj poslouží webové stránky Německého spolkového sněmu, webové stránky stranické frakce AfD v Bundestagu a výše uvedená periodika ve zkoumaném období.

Z důvodu lepšího porozumění migraci, migrační politice apod., dojde k operacionalizaci základních pojmů vztahujících se k tématu. Dále bude představen koncept krajně pravicových stran Hanse-George Betze, Case Muddeho, Elizabeth Carterové a dalších autorů včetně vymezení jejich vztahu k migraci. Mudde patří k předním odborníkům zabývající se krajní pravíci a jeho koncept patří k nejrozšířenějším, neboť se o něj opírá většina výzkumů.

Struktura práce

V úvodní teoretické kapitole budou vysvětleny základní pojmy jako migrace, migrační politika apod., což pomůže definovat oblast bádání v souvislosti s tématem práce.

Druhá kapitola představí na základě odborné literatury teoretický koncept krajně pravicových stran podle Hanse-George Betze, Case Muddeho, Elisabeth Carterové a dalších autorů a jejich vymezení ve vztahu k migrační politice.

Ve třetí kapitole dojde k představení AfD jako politické strany, její profilace a následně ideologické přeměny od jejího založení, kdy se profilovala euroskepticky. Později se transformovala na stranu xenofobní, protiimigrační a rasistickou, což trvá až do současnosti (duben 2020).

V následující čtvrté analytické kapitole bude posuzován postoj AfD k migrační politice na základě volebního programu pro volby do Německého spolkového sněmu v roce 2017, členského magazínu AfD nebo z projevů a prohlášení zvolených poslanců uveřejněných na webových stránkách strany.

Poslední pátá kapitola se bude zabývat řešením migrační politiky z pohledu AfD v Německu, a to na základě příkladů zákonodárné iniciativy jejich poslanců v Německém spolkovém sněmu se zaměřením na změny zákonů, které vytvářejí migrační politiku.

Stav výzkumu a analýza dostupných zdrojů

Z důvodu nedostatečného časového odstupu není výše uvedené téma prozatím v česky psané odborné literatuře podrobně zpracováno. V loňském roce vyšla jediná publikace D. Hanušky se stejnojmenným názvem „Alternativa pro Německo“ mapující historii strany, její původní profilaci a ideovou přeměnu. Dále autor analyzuje základní programové požadavky strany vyplývající z dokumentu "Program pro Německo" z roku 2016 pro volby do Německého spolkového sněmu. (Hanuška 2018).

V zahraniční literatuře psané v anglickém či německém jazyce je relevantních zdrojů více. Většina autorů jako např. Frank Decker, Alexander Häusler s Rainerem Roeserem, David Bebnovski, Kai Arzheimer, Tanja Wolfová nebo Marcel Lewandowski a další se zabývají AfD jako krajně pravicovou stranou a jejím

vývojem. Další autor Rüdiger Schmitt zkoumá elektorát AfD, kdežto Anton Troianovski analyzuje volební výsledek regionálních voleb v roce 2016, kdy němečtí voliči potrestali vládnoucí strany za realizovanou migrační politiku a naopak protiimigrační AfD dosáhla historických zisků. (Troianovski 2016). Lisa Scholtenová se věnuje přistěhovalecké, uprchlické a azylové politice volebních programů AfD v zemských volbách v jednotlivých spolkových zemích a na celostátní úrovni. Dále zkoumá fakt, že se prostřednictvím změny profilace strany z euroskeptické na protipřistěhovaleckou podařilo získat nové voliče vyvoláváním strachu před multikulturalismem a realizovanou migrační politikou vlády A. Merkelové. (Scholtenová 2016).

Jednou z nejaktuálnějších publikací věnující se pravicovým populistům je v Německu vydaná "Pravicoví populisté v parlamentu"¹ s podtitulem polemika, agitace a propaganda AfD. (Butterwege et al. 2018). Jako další informační zdroje o AfD a jejím postoji k migrační politice poskytují internetová vydání renomovaných německých deníků a časopisů jako Die Welt, Die Zeit, der Spiegel nebo Focus.

Výše uvedené publikace a další zdroje se věnují spíše straně samotné, její historii, jejímu vývoji, volebním výsledkům, elektorátu apod. V menší míře pohledu AfD na migraci. Z tohoto důvodu budou jako relevantní zdroj informací kromě výše uvedeného využívány webové stránky strany i členský magazín AfD Kompakt.

¹Rechtspopulisten im Parlament.

1. Migrace a migrační politika

Tato bakalářská práce se bude zabývat postojem vybrané politické strany (AfD) k migraci a k migrační politice ve Spolkové republice Německo s cílem zjistit, jak strana na migraci a migrační politiku nahlíží. Z tohoto důvodu budou v této kapitole vysvětleny pojmy migrace a migrační politika.

1.1 Migrace a jak ji chápat

Migrace není žádným novým jevem dnešní doby, přestože se jí dostává značného mediálního prostoru. Již v historii lidstva je možné nalézt mnoho zmínek o přistěhovalcích, hledání národní identity apod. Z výzkumů migrace vyšlo najevo, že migrace osob v současnosti se nevymyká jejímu rozsahu v minulosti. (Jordan et al. 2003: 65). Je možné však pozorovat změny v povaze migrace a jak ji západní společnost vnímá. V minulých staletích některé evropské mocnosti kolonizovaly mnoho zemí světa. V důsledku kolonizace přicházelo mnoho Evropanů osídlit nově objevená nebo získaná území. Ve druhé polovině 20. století je možné sledovat obrácený migrační trend a to, že se Evropa stává místem, kam proudí migranti především z mimoevropských zemí. Právě příchod nových obyvatel ze zemí jiné kultury do Evropy vyvolává v občanech obavy o zachování jejich národní identity. Koncem 90. let 20. století je možné sledovat změnu ve vztahu přistěhovalců versus přijímací země v tom, že především na přistěhovalcích leží hlavní břímě asimilace. Nejruznější útoky teroristů ve světových metropolích (New York, Londýn, Paříž atd.) měly za následek zrychlení tohoto trendu. Dosavadní kulturní a sociální hrozba přistěhovalců se změnila v očích obyvatel Evropy v důsledku teroristických útoků v bezpečnostní hrozbu. (Baršová a Barša. 2005: 7).

Organizace spojených národů (OSN) v první globální dohodě nazvané "Globální pakt OSN pro migraci" definuje migraci jako pohyb osob z místa jejich obvyklého pobytu buď přes mezinárodní hranici, anebo uvnitř státu. S migrací je nejčastěji pojí slovo

migrant. Jako migrant² je chápána osoba, která se z různých důvodů odstěhuje z místa obvyklého pobytu na jiné místo stejného státu nebo přes mezinárodní hranici a to buď dočasně, nebo trvale.(IOM UN Nations 2020).

Odlišnou, přesto obdobnou terminologii používá Úmluva o právním postavení uprchlíků (tzv. Ženevská konvence). V této Úmluvě jsou stanovena práva, ale i povinnosti uprchlíka k hostitelské zemi a rovněž je definován i uprchlík. V kapitole 1 článku 1 se za uprchlíka považuje osoba, která pobývá mimo svou vlast a která se oprávněně obává pronásledování z etnických, náboženských nebo rasových důvodů. Dalším důvodem pronásledování může být příslušnost k některým společenským kruhům nebo zastávané politické postoje. (OSN 2015).

Ministerstvo vnitra České republiky označuje migraci jako „přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních.“ Dále uvádí, že v souvislosti s hospodářským rozvojem dochází ke zvyšování migrační intenzity. Z časového hlediska se rozlišuje mezi migrací krátkodobou, dlouhodobou, trvalou a opakovanou. (Ministerstvo vnitra 2020).

1.2 Migrační politika

Pro lepší porozumění problematice migrace z pohledu německé politické strany AfD je nutné osvětlit termín migrační politika, neboť ta slouží jako nástroj, jehož prostřednictvím může AfD prosadit své postoje k migraci v politické praxi.

Jako migrační nebo přistěhovalecká politika je chápána taková politika, která směřuje k přímému nebo nepřímému omezení a řízeného pohybu osob mířících přes státní hranice, tzn., že se tyto politiky zabývají přebýváním těchto osob v nějaké konkrétní zemi, jejíž ale nejsou státními občany. Politika migrace se netýká jen omezení a regulace legálního přistěhovalectví, ale i možností, jak zamezit migraci nelegální a jaký adekvátní postih za ni zvolit. (Baršová a Barša. 2005: 9-11). Jako konkrétní příklady

²V odborném diskurzu se v českém prostředí používají místo slova migrant i synonymní výrazy uprchlík, utečenec nebo běženeček.

vzhledem k tématu, se kterými se dále budu v jiné části zabývat, lze uvést ostrahu státních hranic nebo regulaci migrační a azylové politiky.

Dílejší součástí migrační politiky je imigrační politika. Cílem této politiky je určit, kteří cizí státní příslušníci a za jakých předpokladů se mohou dlouhodobě nebo natrvalo usídlit v hostitelské zemi. Z důvodu rozdílně nastavené legislativy upravující migraci to nemusí být pro všechny státy stejné. Podle práva EU dochází k tomu, že se z migrace za práci stane trvalý pobyt přistěhovalců. Tento způsob migrace se označuje jako dobrovolný, přičemž za nedobrovolný pohyb je považováno uprchlictví a azyl. Na základě mezinárodního práva mají státy pouze omezené možnosti se rozhodnout, koho přijmout a koho nepřijmout. Uprchlíctví a azyl tvoří samostatnou součást imigračních politik. (Baršová a Barša 2005: 10).

Na imigrační politiku nejen přirozeně navazuje integrační politika, která je z určitého úhlu pohledu již její součástí. Jednotlivé země mají tendenci k nastavení své imigrační politiky takovým způsobem, aby bylo možné upřednostnit uchazeče o azyl, který disponuje tzv. "dobrým integračním potenciálem". Mezi tyto uchazeče patří lidé mladí, vzdělaní nebo lidé ovládající úřední jazyk země, o jejíž azyl usilují. Cílem integrační politiky je tedy podpora v procesu integrace uchazečů o azyl do společnosti v hostitelské zemi s ohledem na sociální a politickou pospolitost. Přestože se imigrační a integrační politika v mnohém překrývají, liší se od sebe předmětem politik. Imigrační politika reguluje vstup osob žádajících o azyl do hostitelského státu, zatímco integrační politika se snaží o jejich asimilaci do společnosti v hostitelské zemi takovým způsobem, aby je bylo možno považovat za její součást. (Baršová a Barša. 2005: 10-11).

Do migrační politiky dále patří sjednocování rodin, repatriace neboli vrácení člověka do místa odkud pochází a začlenění uprchlíků do společnosti hostitelské země, boj proti organizovaným skupinám poskytujícím ilegální přechod státní hranice nebo praktikujícím obchodování s lidmi a v neposlední řadě i postih zaměstnavatelů přijímajících do pracovního poměru osoby bez nezbytné dokumentace. (Castles a Miller. 2009: 181).

Z výše uvedeného je patrné, že migraci a migrační politiku lze formulovat různými způsoby. Na základě výčtu, co všechno migrační politika a její součásti obsahují, je nutné vymezit, jaké části migrační politiky budou předmětem dalšího zájmu: v první řadě to bude imigrační politika, která reguluje vstup osob žádajících o azyl v hostitelské zemi, a s tím související ostraha státních hranic, dále problematika sjednocování rodin a repatriace neboli navrácení osob (v našem případě migrantů) do své původní vlasti. Naopak integrační politika neboli regulace začleňování přistěhovalců do společnosti nepatří mezi stěžejní témata zkoumaného subjektu, proto nebude dalším předmětem zájmu.

2. Teoretický koncept krajně pravicových stran a jejich postoj k migraci

Na základě odborné literatury zde bude představen teoretický koncept krajně pravicových stran v souvislosti s migrací a migrační politikou.

Německý politolog Klaus von Beyme je tvůrcem konceptu stranických rodin a stranická rodina krajně pravicových stran je jednou z nich. Tato stranická rodina na rozdíl od jiných rodin je zvláštní v tom, že je nestejnorodá³, přestože je možné najít společné rysy⁴. Toto dokládají autoři Kupka, Laryš a Smolík v jejich publikaci o krajní pravici: „krajní pravice je velmi různorodá a zahrnuje jak radikálně pravicové strany účastníci se vlády, tak i extremistické organizace, zájmové skupiny, subkultury i teroristické organizace...které bojují proti etablovanému pořádku“ (Kupka – Smolík – Laryš 2009: 24). Z výše uvedených důvodů je nezbytné stanovit si základní znaky pro stranickou rodinu krajně pravicových stran. Mezi renomované autory bezesporu patří Hans-Georg Betz a Cas Mudde.

Betz ve svém příspěvku "Exclusionary Populism in Western Europe in the 1990s and Beyond" zmiňuje několik aspektů, podle kterých je možné definovat stranickou rodinu krajní pravice. Autor tuto rodinu označuje za rodinu pravicově populistických stran. Tyto subjekty samy sebe vnímají jako nové strany, které stojí mimo pravolevou osu politického spektra. Nesoustředí se na spory, které již nic nepřinášejí, ale koncentrují se na utváření nových identit. Charismatický leader mnohdy až s autoritářskými rysy je dalším z typických znaků. V programech těchto stran se klade důraz na tradiční hodnoty, etnickou a kulturní stejnorodost a zvýšené dodržování práva a pořádku. Dále je možné v jejich programech najít xenofobní a někdy i antifeministické prvky. Podle Betze nepředstavuje tento typ stran přímé ohrožení demokracie, ale spatřuje v nich riziko pro budoucí západoevropské hodnoty. Pokud si nejsou Evropané jisti svou

³Jedná se o antiimigrační postoje, které se stávají jádrem jejich programu. Zvýšení příliv migrantů do Západní Evropy je příčinou vzestupu určitého typu politických stran, což má za následek xenofobní a rasistické tendence ve společnosti. Tyto skutečnosti pozitivně ovlivňují vzestup krajně pravicových stran. (Betz 1994: 81).

⁴Mezi tyto rysy patří nacionalismus, xenofobie, preference vlastních občanů před cizinci, dodržování práva a pořádku, kulturní tradice, euroskepticismus ohledně evropské integrace (u evropských států). Charakteristické znaky se u jednotlivých politických stran této stranické rodiny vykazují různou intenzitou, důraz je kladen na jejich provedení, na druhou stranu některé znaky zcela postrádají. Tyto znaky je ovšem možné najít v jejich ideologii, stranických programech a dalších stranických materiálech.

identitou, tak není náhodou, že krajně pravicové strany zaznamenávají svůj vzestup. (Betz 2004: 13-14).

S výše uvedeným je ve shodě i Cas Mudde, který uvádí, že žádná ze stran, kterou analyzoval, neměla za cíl svržení demokratického zřízení. (Mudde 2000: 181). Mudde se zabýval studiem pěti krajně pravicových stran západní Evropy. Základem tohoto studia byly volební programy, veřejná prohlášení a stranické materiály. Na základě tohoto studia stanovil programové a ideologické znaky, které jsou charakteristické pro stranickou rodinu krajně pravicových stran. (Mudde 2000: 20-22). Mudde stanovil sedm charakteristických znaků pro tyto strany, kterými jsou: nacionalismus, exkluzionismus, xenofobie, víra v silný stát, sociální šovinismus, tradiční etika a revizionismus (Mudde 2000: 169-176). Po analýze volebních programů vyšlo najevo, že pro tento typ stran jsou typické čtyři znaky, ostatní se sice také vyskytují, ale ne u všech. Ke zmíněným čtyřem se řadí nacionalismus, xenofobie, víra v zákon a pořádek a sociální šovinismus. (Mudde 2000: 170).

Co se nacionalismu týká, Mudde zjistil, že může mít dvě formy a to etnický nacionalismus (u stran krajní pravice) a státní nacionalismus. Etnický nacionalismus je možné najít ve státě, jehož obyvatelstvo tvoří jedno etnikum. Státní nacionalismus naopak pracuje s kulturní stejnorodostí a připouští přizpůsobení se kulturním zvykům a tradičním hodnotám, které vyznává obyvatelstvo dané země, i těm osobám, které se v dané zemi nenarodili. U některých stran je možné dle Muddeho najít oba typy tohoto nacionalismu. (Mudde 2000: 169-171).

Xenofobie se u tohoto typu stran nejčastěji objevuje formou odmítání migrantů, neboť migranti jsou považováni za původce zla a nedobrých životních podmínek ve státě. Kromě odporu k migraci a k multikulturní společnosti se tyto strany prezentují nepřátelskými postoji vůči LGBT komunitě a levicovým subjektům. (Mudde 2000: 172-173).

V rámci víry v zákon a pořádek jde podle Muddeho o posílení policie a moci soudní, aby mohly lépe čelit kriminalitě. Cílem toho posílení není jen zvýšení kompetencí a širší definice kriminálních deliktů, ale také navýšení stavu policistů včetně modernizace jejich výstroje a výzbroje. (Mudde 2000: 173-174).

Výše zmíněný holandský politolog Mudde je v dnešní době považován za jednoho z předních odborníků zabývajících se krajní pravíci a jeho výzkum krajní pravice patří k nejrespektovanějším a nejpřínosnějším. Mudde se zabýval aktivitami radikálních a extremistických stran v Evropě a na základě tohoto studia sestavil typologii stran populistické radikální pravice. (Mudde 2007: 24). Tyto strany jsou v současnosti na vzestupu v mnoha zemích a mají schopnost přilákat k sobě nové voliče. Klíčem k rozlišení krajně pravicových stran byl jejich přístup k demokracii. Mudde předpokládal, že jsou tyto strany nedemokratické a elitářské a že vycházejí z tradičních principů⁵. (Mudde 2007: 49). Předmětem jeho zkoumání jsou strany radikální pravice, které je možné prohlásit za demokratické, ale vystupující proti základním hodnotám liberální demokracie. (Mudde 2007: 31). Pro tyto strany jsou charakteristické tři ideologické rysy: nativismus⁶, autoritarismus⁷ a populismus⁸. Výše popsané typické rysy pro krajně pravicové strany budou dalším předmětem zájmu ve 4. kapitole, kde jejich prostřednictvím budou posuzovány relevantní části volebního programu AfD a další stranické materiály týkající se migrační politiky.

Podle výše zmíněné typologie je možné zkusit identifikovat charakteristické znaky u AfD za použití oficiálních stanov strany a dalších stranických materiálů uvedených v metodologii. Nejdříve je potřeba zjistit, zda je možné považovat AfD za pravicově extremistickou stranu. Podle Muddeho vykazují politické strany požadující významné změny ve stávající politice konkrétních států vzestupnou tendenci. Avšak tyto strany se nevymezují proti demokracii – proto jsou označovány jako strany radikální, nikoliv extremistické. Ve stanovách AfD je možné najít tendence k prosazování principů demokracie a práv občanů SRN. (Brojáč a Hošek. 2016: 7).

Podle Muddeho typologie a tří charakteristických znaků typických pro krajní pravici je možné ohledně populismu konstatovat, že AfD požaduje zavedení přímé demokracie pro vzor Švýcarska, aby měli občané možnost v referendu rozhodnout. Strana se

⁵K nim patří strany sympatizující s fašismem či nacismem.

⁶Nativismus – ve státě mají především bydlet jeho původní obyvatelé, tzn. lidmi, kteří se tam narodili a jiné cizí elementy představují pro homogenitu státu riziko. (Mudde 2007: 19).

⁷Autoritarismus - víra v přesně zorganizovanou společnost, kde funguje princip zákona a pořádku, kde při neuposlechnutí autorit dojde k potrestání. Autoritarismus nemusí být v nesouladu s demokratickými hodnotami a nemusí dojít k absolutnímu podřízení se autoritě, která vládne. (Mudde 2007: 23).

⁸Populismus - ideologickým rysem je rozdělení společnosti do dvou stejnorodých skupin ("slušní lidé x zkorumpovaná elita"). Zastánci se rozhodují "selským rozumem" a žádají o navrácení moci do rukou lidu. (Mudde 2007: 23).

v rámci kritiky vládnoucích stran ve veřejných prohlášeních vymezuje proti liberální a proevropské politice spolkové vlády vedené kancléřkou Merkelovou. Tato kritika ještě zesílila poté, co Angela Merkelová v létě 2015 začala provádět vstřícnou politiku vůči migrantům přicházejícím do Německa. (Brojáč a Hošek. 2016: 8).

Mudde dále konstatuje, že populisticky radikálně pravicové strany kladou důraz na dodržování práva a pořádku. Tím poukazují na roli státu, který je pokládán za autoritu, což lze u AfD hledat obtížně. (Mudde 2007: 145) Apolitičnost (nezávislost) moci soudní a policie jsou podle Muddeho další znaky autoritarismu, což není typické pro AfD. (Mudde 2007: 146).

Stejný autor je toho názoru, že si strany tohoto typu dávají pozor na to, aby nepřekročily pomyslnou hranici mezi demokracií a diktaturou, v obecné rovině mají tendenci označovat stávající systém za slabý, který není schopen ochrany svých občanů vůči vnějším a vnitřním hrozbám. (Mudde 2007: 145-146). Zde je možné poukázat na podobnosti s protimigračními tendencemi AfD jako kritika stávající migrační politiky spolkové vlády, nedostatečné vymáhání práva a pořádku mělo za následek problémy během silvestrovských oslav 2015 /viz str. 29/ (Brojáč a Hošek. 2016: 7).

Co se nativismu u radikálně pravicových stran týká, připouštějí tyto strany, že jejich vize ohledně státu obývaného pouze občany, kteří se v něm narodili, a jejich zaujatost proti cizincům, je nereálná. Ideální stav vnitřní sourodnosti a vnější výjimečnosti je charakteristický pro tento typ stran, avšak tyto strany pohybující se ve vrcholové politice se musí vyrovnat se společností, kde vedle sebe žijí různá etnika. (Mudde 2007: 138-139). Za základní myšlenku populistické krajní pravice lze označit stav, kdy hlavní část obyvatel státu tvoří jedno etnikum. Ostatní etnika mají právo ve státě také žít, ale musí přijmout převahu většinového etnika. Důraz těchto stran na vlastní občany se projevuje slogany typu "own people first" (Mudde 2007: 144). Také je zde snaha o prosazení přísnějších kontrol ohledně aktivit těchto center nebo obhajoba uzavření hranic země migrantům muslimského původu a vyhoštění problematických osob. (Mudde 2007: 145. 149).

Migrace muslimů a šíření islámu se od 90. let staly pro evropskou krajní pravici dominantním tématem, jehož prostřednictvím mohou mobilizovat své voliče. (Mudde 2007: 85-86). Tyto strany kladou důraz na tzv. "národní" kulturu ve státě, a proto

odmítají multikulturalismus a jsou proti snahám přizpůsobení jakékoliv odlišné kultury do společnosti. Islámské náboženství je podle jejich názoru neslučitelné s liberální demokracií v Evropě, proto se radikálně populistické strany vymezují proti výstavbě veškerých muslimských center (mešit a minaretů), prosazují také přísné kontroly stávajících center. V neposlední řadě jsou obhájci uzavřených státních hranic pro migranty vyznávající islám jako své náboženství. (Mudde 2007: 145, 149). Následkem teroristických útoků ze září 2001 došlo k zesílení rétoriky stran krajní pravice. Islám se stal cílem jejich politického boje z několika důvodů. Veřejné mínění je na straně krajně pravicových stran. (Betz 2007: 47). Prostřednictvím islamofobie se strany krajní pravice pokusily získat politickou legitimitu a být přijímány ve větší míře veřejností. Migrace a islám se staly hlavními tématy pro krajně pravicové strany. Díky nim dochází k aktivizaci krajně pravicových voličů a tyto strany zaznamenávají úspěch a získávají na významu v rámci stranických systémů. (Betz 2007: 48)

Mudde připomíná nutnost odlišit populistickou krajní pravici od ostatních stranických rodin, přestože mohou vykazovat některé společné znaky. Krajně pravicové strany se profilují konzervativně, nacionalisticky, radikálně a především populisticky, přičemž ne všechny krajně pravicové strany se projevují populisticky. Populismus těchto stran se projevuje v nespokojenosti a vymezení se proti establishmentu. (Mudde 2007: 27).

Kromě Case Muddeho krajní pravici zkoumá i politoložka z Keele University Elisabeth Carterová, podle které mezi základní prvky ideologie krajní pravice patří nacionalismus, xenofobie, rasismus a zájem o silné vládní instituce. Odmítání demokracie a ústavních principů způsobuje, že je tato ideologie považována za extremistickou. Tento přístup má dvě roviny. Zaprvé dochází k popírání demokratických institucí a demokratických hodnot. Autorka publikace "The extreme right in Europe" ve výše uvedeném spatřuje příčinu, proč je ideologie krajní pravice považována za extremistickou a za její vrchol je možné považovat fašistickou a neofašistickou ideologii. Zadruhé jsou odmítány základní principy rovnosti lidí – tato ideologie je považována za pravicovou. (Carterová 2005: 16-17).

Při porovnání konceptů krajní pravice Elisabeth Carterové a Case Muddeho, zjistíme, že se Mudde neztotožňuje s používáním označení krajní pravice z důvodu neexistence pravicových idejí. Podle Carterové a jejího krajně pravicového konceptu lze obtížně

stanovit hranice politického extremismu. Přestože některé strany kritizují státní zřízení a ústavy, tak je nelze považovat za extrémistické. (Carterová 2005: 17-20).

Politoložka Carterová definuje typologii stran krajní pravice na základě 3 skutečností: 1. vztah ke xenofobii, 2. varianty xenofobie (xenofobie versus radikální xenofobie), 3. postoj politického subjektu k demokratickému zřízení a jeho institucím. Rozsah jí stanovené typologie je možné považovat za problematický, ačkoli definuje na základě tří skutečností krajně pravicovou ideologii. Určení této ideologie není možné, neboť jednotlivé politické subjekty nedisponují žádným tématem, které by pro ně bylo společné a podle kterého by bylo možné definovat jednotnou ideologii. Zde je možné upozornit na určité společné rysy s minimalistickou koncepcí Case Muddeho. Carterová však dementuje fakt, že by politická strana považovaná za krajní pravici musela vyhovět všem třem definovaným kritériím. (Carterová 2005: 48-51).

Brněnský politolog Miroslav Mareš, který se odborně zabývá pravicovým extremismem, nahlíží na pravicový radikalismus jako „konglomerát nacionalistických, tradičně konzervativních, autoritářských a reakčních, někdy i liberálních pozic. Radikálně pravicové pozice jsou v první řadě anti pozicemi proti moderně, proti individuálním hodnotám, jako je svoboda a sebeurčení, proti pluralismu mínění a způsobu života, proti etablovaným stranám a proti demokracii. Charakteristické jsou „anti-postoje“ vůči všemu cizímu a odcizujícímu, stejně jako výrazné nepřátelství vůči přistěhovalcům, antievropské, antizápadní postoje a odmítání supranacionálních spojení“. O stranách krajní pravice⁹ panuje názor, že prostřednictvím vyřešené přistěhovalecké otázky dojde k vyřešení všech důležitých problémů současnosti (např. hospodářské či sociální politiky, ochrany životního prostředí, vnitřní bezpečnosti apod.). (Mareš 2003:35). Tento odborník na krajní pravici považuje za její typické znaky důraz na národní zájmy, ochranu domácího obyvatelstva před negativními imigračními vlivy, vymezení se nejen proti zneužívání výhod sociálního zabezpečení, ale i proti nadnárodní integraci s důrazem na striktní trestní politiku. (Mareš 2006: 2).

⁹Mareš zahrnuje krajní pravici pod ultrapravici, neboť tento nadřazený pojem zaštiťuje nejen pravicový extremismus, ale i pravicový radikalismus. Autor diferencuje mezi extremismem a radikalismem. Rozdíl mezi nimi spatřuje v tom, zda je nebo není překročen rámeček zákona. (Mareš 2003: 33).

3. Založení Alternativy pro Německo

Třetí kapitola představí AfD jako politickou stranu, její ideologickou přeměnu od jejího založení, kdy se profilovala euroskepticky. Později se transformovala na stranu xenofobní, protiimigrační a rasistickou, což trvá až do současnosti (duben 2020).

Proces založení AfD je možné sledovat ve více krocích. Rozhodující impuls založit novou politickou stranu přišel od profesora ekonomie na Hamburské univerzitě a dlouholetého člena Křesťansko-demokratické unie (CDU) Bernda Lückeho. Lücke se neztotožňoval nejen s dalším směřováním země, na jejíž vládě se jeho domovská strana jako hlavní politická síla podílela, ale byl i hluboce zklamán krizovým řízením spolkové kancléřky Angely Merkelové na evropské úrovni. Z tohoto důvodu svolal v říjnu 2010 odborné shromáždění kolegů nazvané "Plénium ekonomů", kterému předsedal. Cílem tohoto pléna bylo poradit veřejným institucím a rovněž i veřejnosti v národohospodářských situacích mimořádného národního významu. Kromě výše uvedeného působil také Lücke od února 2012 jako jeden ze dvou mluvčích hromadného nadstranického hnutí "Svaz občanské vůle"¹⁰, který se vymezoval proti politice záchrany eura, kterou razila vládní koalice křesťanských demokratů a liberálů z CDU/CSU a FDP. (Decker 2018a).

Na pozadí těchto skutečností a vyhocené řecké krize se zformulovala v září "Volební alternativa 2013"¹¹, která původně neměla vycházet z žádného politického zázemí. Plánem byla spolupráce nezávislých kandidátů, kteří se zformovali mimo tradiční politické strany, další součástí byli nespokojení konzervativní voliči obou výše uvedených stran, kteří plánovali vstoupit na německou politickou scénu v následujícím roce. (Decker 2018a).

V témže roce Lücke kandidoval v dolnosaských zemských volbách na předním místě kandidátky Nezávislých, ale skončil zklamáný s nevalným volebním výsledkem. Protože docházelo kromě rozdílných postojů a osobních nesrovnalostí ke sporům mezi oběma subjekty, byly 6. února 2013 v hesenském Oberuselu položeny základy nového politického subjektu nazvaného s ohledem na výše uvedené skutečnosti „Alternativa pro Německo". (Butterwege 2018: 35).

¹⁰Bündnis Bürgerwille.

¹¹Wahlalternative 2013.

Pro výběr názvu strany bylo využito kréda německé kancléřky Angely Merkelové o údajné "Alternativlosigkeit", v překladu bez alternativy, tedy nepřipouštějící žádné jiné řešení nebo nepřipouštějící jinou možnost. V minulých letech Angela Merkelová a další vrcholoví politici vládnoucích stran v Německu ve svých prohlášeních používali spojení "bez alternativy" ve snaze vyjádřit se k současným problémům a čelit aktuálním výzvám. Nový politický subjekt Alternativa pro Německo vstoupil na německou politickou scénu se stranickým sloganem "Odvaha k pravdě"¹² s cílem nabídnout německým voličům radikální politickou alternativu a tím se vymezit proti vládnoucím stranám. (Hanuška 2018: 7-8).

3.1 Profilace nově založené strany AfD

Již před vznikem nové politické strany zjišťovaly agentury pro výzkum veřejného mínění prostřednictvím dotazníkového šetření, jaká jsou atraktivní volební témata pro potenciaální voliče. Z výsledků průzkumu vyplynulo, že volební potenciál může nově vznikající subjekt zaznamenat, pokud voličům nabídne pravicově orientovanou politickou stranu, která se bude profilovat eurokriticky a bude vystupovat proti intervencím státu v době krize eura. (Häusler a Roeser. 2015: 7)

Když AfD vstoupila na jaře 2013 na německou politickou scénu jako nová politická strana, byla v očích veřejnosti i médií považována za stranu jednoho tématu, neboť se primárně vyznačovala tím, že kritizovala společnou evropskou měnu euro. Ve straně panovalo přesvědčení o neudržitelnosti eurozóny, což byl zcela opačný postoj, než který doposud zastávaly zavedené politické strany. Dále byla označována za stranu elit, která působila "profesorským dojmem." V souvislosti s uprchlickou krizí a s ní související vlny uprchlíků směřujících do Evropy se kromě tématu migrace objevuje kritika toho, že německý stát ztrácí kontrolu nad migrací na svém území. Představitelé AfD dále upozorňovali na skutečnost, že demokracie a islám jsou neslučitelné. (Hanuška 2018: 8-9).

¹²Mut zur Wahrheit.

3.2 Změna ideového zaměření

Až do července roku 2015 prezentovali stanoviska AfD veřejnosti Bernd Lücke, Frauke Petryová a Konrad Adam. Vnitrostranický boj o moc, který trval několik měsíců, vyústil na stranickém sjezdu v Essenu při volbě předsedy strany, když Lückeho vyzývatelka Petryová získala od delegátů více hlasů. Nejen sám Lücke, ale i někteří publicisté komentující politické dění, spatřují v tomto vítězství příklon strany ke xenofobii, ke krajní pravici a k proruské orientaci. V nahrazení Lückeho Fraucke Petryovou je možné spatřovat posun strany více doprava a vítězství národně konzervativního křídla nad ekonomickým liberalismem. (Decker 2018b).

V důsledku toho dochází k odštěpení části strany, již dříve Lückem založené iniciativy "Weckruf 2015" a vzniká nový konkurenční politický subjekt vystupující pod zkratkou ALFA – Aliance pro pokrok a obnovu¹³. Do nově založeného politického subjektu kromě Lückeho vstupují i čtyři ze sedmi tehdejších europoslanců AfD. (Decker 2018b: 1-16).

Frauke Petryová převzala stranu v době, kdy se stranické volební preference pohybovaly pod 5 %. Z důvodu vnitřní rozhádanosti docházelo také k odlivu voličů. V době převzetí strany již několik měsíců kulminovala uprchlická krize a německá vláda vedená Angelou Merkelovou počítala s více než milionovým příchodem migrantů. Nové vedení strany využilo nastalou situaci k upevnění pozice na německé politické scéně prostřednictvím soustavné kritiky migrační politiky vlády Angely Merkelové. Strana požadovala okamžité ukončení otevřené migrační politiky spolkové vlády, odepření práva na azyl, zahájení ostrahy hranic státu a určení maximálního počtu migrantů, kteří budou přijati. Frauke Petryová rovněž začala upozorňovat nejen na opomíjenou problematiku integrace osob vyznávajících islám jako své náboženství do společnosti v Německu, ale i na fakt, že islámská pravidla a představy o životě nekorrespondují v evropskými hodnotami. Tato změna ideového zaměření má své logické opodstatnění v době, kdy straně kritizující měnovou politiku EU ubývají voliči a zároveň do Evropy, respektive do Německa, míří statisíce migrantů. Jako diskutabilní se však jeví způsob prezentace názorů a postojů AfD na veřejnosti, např. již dříve zmíněný výrok Petryové o nezbytnosti zastavit přicházející migranty střelbou,

¹³ Allianz für Fortschritt und Aufbruch.

pokud se po výzvě nezastaví. Mezi další kontroverzní výroky je možné mj. zařadit výzvu, aby každá německá rodina měla nejméně 3 děti, aby se společnost, která stárne, nemusela spoléhat na zvýšení populace migranty. Německé politické strany se dosud shodly na liberálním přístupu k migrantům, proto je spodivem, že strana s podobnými prohlášeními dosahuje v průzkumech volebních preferencí v roce 2016 dvouciferného výsledku. (Brojáč a Hošek. 2016: 4-5).

Na německé politické scéně stojí AfD na základě svého ideologického vymezení napravo od křesťanských a sociálních demokratů CDU/CSU a liberálů z FDP. Podle Häuslera je nejisté její směřování do budoucna, neboť za dobu své několikaleté existence několikrát změnila svá hlavní témata (viz výše). (Häusler a Roeser 2015: 145). Mezi tato témata na začátku její existence patřil euroskepticismus a s ním spojená kritika zachování společné evropské měny euro, dále se strana profilovala jako národně-konzervativní, později se její představitelé vymezovali proti genderovému mainstreamingu, tedy dosažení genderové rovnosti mužů a žen. Po vypuknutí evropské uprchlické krize na jaře roku 2015, kdy do Evropy a především do Německa, začaly směřovat velké skupiny uprchlíků a ekonomických migrantů, se kritika migrace, islámu a xenofobie stala hlavním tématem. Z výše uvedených důvodů je AfD mnoha politology označována za stranu populistickou, krajně pravicovou (Lewandovsky 2014: 154-178) nebo nacionalisticko-národoveckou. AfD je strana vymezující se proti ženám a nejrůznějším menšinám.¹⁴ V souvislosti s migrační krizí je možné také spatřovat rasistické a antisociální tendence. (Hanuška 2018: 9).

Pravicově populistické směřování je čím dál více patrné. AfD se neradikalizovala jen na domácí, ale i na evropské politické scéně. Před volbami do Evropského parlamentu, ve kterých kandidovala pouhý rok od svého založení, se AfD jasně vymezila proti kandidujícím pravicovým populistickým politickým stranám. Po úspěšných volbách, ve kterých dosáhla 7% zisku, se AfD se její poslanci stali členy frakce Evropských konzervativců a reformistů (ECR). Mezi jinými strana uzavřela spojení s pravicově populistickými subjekty, jako jsou Práví Finové a Dánská lidová strana. (Häusler a Roeser 2015: 7-8).

¹⁴ LGBT, gender apod.

O rok později, v březnu 2016, vybídla euroskeptická frakce ECR dva europoslance zvolené za AfD Beatrix Storchovou a Marcuse Pretzella, aby opustili řady Evropských konzervativců a reformistů po kontroverzních výrocih AfD o strelbě uprchlíků. Důvodem k odchodu z frakce byl návrh europoslankyně, který směřovala k německé pohraniční policii, aby byly při obraně hranic země použity střelné zbraně k zabránění vstupu uprchlíků do Německa. (Häusler 2015: 7-8).

AfD se profiluje podobně jako dříve existující pravicově populistický subjekt Spolek svobodných občanů.¹⁵ Do AfD vstoupili také přeběhlíci z pravicově-populistické strany Svoboda.¹⁶ Mediálně stranu podporuje krajně pravicový týdeník Mladá svoboda,¹⁷ který se postupně přeměnil na neformální stranický list AfD. Toto periodikum dopomáhá prosadit se národně-liberálním a konzervativním politickým silám napravo od CDU/CSU. (Häusler 2015: 7-8).

Na závěr této kapitoly je možné konstatovat, že se AfD v době vrcholící uprchlické krize ideově proměnila z euroskeptické a ekonomicky liberální strany na stranu kladoucí důraz na národovectví, antiislamismus a vymezující se proti migraci a migrantům.

¹⁵ Bund freier Bürger.

¹⁶ Die Freiheit.

¹⁷ Junge Freiheit,

4. Postoj AfD k migrační politice

Postoj AfD k migrační politice je založen na stranické ideologii krajně pravicových stran. Z tohoto důvodu budou v této analytické kapitole na základě charakteristických rysů pro krajně pravicové strany¹⁸ (viz teoretický koncept krajně pravicových stran) posuzovány relevantní části volebního programu AfD¹⁹ a dalších stranických materiálů, týkající se migrační politiky.

Současnou azylovou a imigrační politiku v Německu tvoří na federální úrovni imigrační zákon, jehož součástí je i zákon o pobytu a azylový zákon. Imigranti jsou integrováni na základě Národního integračního plánu, jehož obsahem je 400 návrhů směřujících k vytvoření nových pracovních příležitostí a podpůrná opatření pro jejich začlenění do společnosti. Spolková vláda se tímto plánem snaží podporovat veškeré snahy o integraci formou integračních kurzů, kde se posluchači učí jazyk a získají základní občanské a kulturní povědomí o životě v Německu. (Bundesregierung 2018). Nejen vůči těmto zákonům se vymezuje AfD ve svých materiálech i veřejných prohlášeních. Jejich návrhy týkající se migrace, migrační politiky a věcí s ní spojených naleznete na dalších řádcích této a následující kapitoly.

Nacionalismus

Nejen ve výše zmiňovaném volebním programu, ale i v dalších materiálech lze nalézt nacionalistické prvky. Již v preambuli volebního programu AfD se klade důraz mj. na rodinné hodnoty a německou kulturní tradici. AfD nahlíží na sebe samu jako na stranu občanů, kteří jsou otevřeni světu, ale kteří zároveň jsou a chtějí zůstat Němci.²⁰ Mezi další priority patří udržet západní kulturu vyznávající křesťanské hodnoty, německý jazyk a tradice v národním státě německého lidu, který bude demokratický a suverénní.²¹ (AfD 2017a: 6)

Nacionalistické prvky lze najít také v příslušné části volebního programu věnujícího se islámu v konfliktu se svobodně-demokratickým základem právního státu, kde se hned

¹⁸ Mezi tyto rysy patří nacionalismus, xenofobie, víra v zákon a pořádek, nativismus a populismus.

¹⁹ "Programm für Deutschland. Das Grundsatzprogramm der Alternative für Deutschland" pro volby do Německého spolkového sněmu (Bundestagu), konané 24. září 2017. Tento program byl schválen na jarním sjezdu strany ve Stuttgartu v roce 2016. (AfD 2017: 96).

²⁰ Wir sind offen gegenüber der Welt, wollen aber Deutsche sein und bleiben.

²¹ In einem friedlichen, demokratischen und souveränen Nationalstaat des deutschen Volkes.

v úvodu konstatuje, že islám do Německa nepatří. AfD spatřuje v učení proroka Mohameda velké nebezpečí pro Německo, německou společnost a její hodnoty, neboť v současné době žije na jeho území kolem 5 milionů muslimů, jejichž počet nadále stoupá. Občané Německa jsou dále varováni před skutečností, že německý právní řád nejen islám neuznává a nárok na vládu vyznavačů tohoto náboženství není slučitelný se svobodně demokratickým základem německého právního státu. (AfD 2017a: 34).

AfD rovněž odmítá islámské symboly, jako jsou minarety a volání muezzina, podle kterého není jiného boha než Alláha. Jedná se zde o náboženský imperialismus. Minaret a muezzin stojí v rozporu s tolerantní koexistencí různých náboženství, jako jsou křesťanské kostely, židovské obce a další náboženská společenství. Imámové se musí bezvýhradně hlásit k německé ústavě. Kázání v německých mešitách by měly probíhat v německém jazyce. Imámové, kteří vystupují proti ústavě, dostanou zákaz kázat a budou při porušení vystaveni právnímu postihu. (AfD 2017a: 35).

Xenofobie

V čem je možné spatřovat u AfD xenofobní prvky? AfD podporuje navýšení finančních prostředků pro Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky určených pro uprchlická centra v regionech blízkých svou kulturou. V těchto regionech má být osobám, které již uprchly, poskytnuta možnost bezpečného přijetí. Evropská pohraniční a pobřežní stráž Frontex a spolková obrana Bundeswehr musí aktivity své odtahové a pomocné služby ve Středomoří ukončit a všechny lodě převážející uprchlíky vrátit zpět do místa, odkud vypluly, místo toho, aby jejich pasažéři byli přepraveni do Evropy. Pokud to není právně nemožné, budou podle australského vzoru bez výjimky převezeni do mimoevropských přijímacích center. Z důvodu ochrany hranic a obyvatel před migranty mířícími do SRN AfD požaduje zavedení přísných hraničních kontrol na hraničních přechodech vedoucích do SRN a ostrahu tzv. zelené hranice prostřednictvím integrovaných bezpečnostních systémů, ke kterým by mohly patřit i ploty. (AfD 2017a: 30-31). Protože se jedná především o migranty ze zemí vyznávajících islám jako své náboženství, je odmítáno zřizování uprchlických center v právě v Německu.

V prvním vydání členského magazínu AfD Kompakt roku 2018 se tématu migrace dotýká článek poslance Armina-Paula Hampela z Dolního Saska s podtitulem "Stále

více měst chce zabránit přílivu uprchlíků", ve kterém lze spatřovat xenofobní a populistické znaky. Svaz německých měst a obcí počítá s dalším zabráněním příchodu uprchlíků, jako se tomu již stalo např. v Cottbusu a saském Freibergu nebo v říjnu 2017 v Salzgitteru. Poslanec Hampel zná Salzgitter a obrovské břímě pro město, které mezitím zatáhlo za záchrannou brzdu, přestože je už pozdě. Hampel poukazuje na fakt, že téměř 6000 osob, převážně ze Sýrie, se přestěhovalo právě do Salzgitteru. Tato skutečnost má dopad nejen na trh s bydlením a situaci na trhu práce, ale i na kriminalitu. Hampel konstatuje, že v Dolním Sasku nemá každý pátý obyvatel této spolkové země německé kořeny. Podle jeho názoru tam integrační proces již delší dobu neprobíhá, ale dochází k přistěhovalectví v paralelních společnostech. Za této dramatické situace to zní jako výsměch obětem, pokud se nadále bude mluvit o kulturní rozmanitosti. Hampel se dále vyjádřil v tom smyslu, že političtí reprezentanti levice a Zelených neuvádějí žádné informace o tom, jaká kulturní rozmanitost by ospravedlnila vážně zraněné, znásilněné a zavražděné. (AfD 2018b: 11).

Víra v zákon a pořádek

Co se víry v zákon a pořádek týká, je možné identifikovat v souvislosti s migrací několik znaků. V úvodu kapitoly věnované vnitřní bezpečnosti a justici AfD deklaruje posílení právního státu a dodržování práva, což strana považuje za základní předpoklad jak zajistit vnitřní bezpečnost země, neboť ta se podle názoru AfD zhoršuje. Z tohoto důvodu je nezbytné provést změny ve fungování policie a justice, aby mohly být eliminovány příčiny vedoucí k vyšší kriminalitě. Ochrana obyvatel se musí stát prioritou, proto je požadována jasná změna u úřadů, které mají zajistit bezpečnost občanů (např. cizinecké úřady, policie, soudy). (AfD 2017a: 23).

Na základě sexuálního násilí během silvestrovské noci²² v Kolíně nad Rýnem a každoročně stoupající míry kriminality páchané cizinci²³, došlo ke značnému nárůstu žadatelů o vydání malého zbrojního průkazu. Občanům se totiž nedostává pocitu své vlastní bezpečnosti, když je stát nedostatečně chrání a nezajišťuje dodržování pořádku.

²²Při silvestrovské oslavě roku 2015 došlo k sexuálnímu napadení žen skupinami mladých mužů pocházející ze severoafrických a arabských zemí. Mnoho z nich se nepodařilo vypátrat a následně potrestat. (Die Zeit 2019).

²³AfD poukazuje na fakt, že v roce 2016 bylo odsouzeno přes 230 000 cizinců, což v procentech znamená 31,4 % ze všech odsouzených osob. Nejčastěji se jednalo o krádeže, padělky dokumentů, sexuální ataky/znásilnění a vraždy. (AfD 2017a).

AfD navrhuje snazší vyhoštění cizince páchajícího kriminální delikty nebo zapojeného do organizovaného zločinu. Jako důvod pro vyhoštění bude uvedena skutečnost, že daná osoba je pachatelem trestné činnosti nebo členem skupiny organizující trestnou činnost. (AfD 2017a: 24-25).

AfD vyznává neomezenou svobodu víry, svědomí a vyznání. Požaduje rovněž stanovit meze náboženskému vyznání (podle čl. 140 německé Ústavy) prostřednictvím státních zákonů, dodržováním lidských práv a západoevropských hodnot. Státní právo stojí v sekulárním světě nad náboženskými morálními hodnotami a tradicemi. (AfD 2017a: 34-35).

Protiústavním spolkům, které jsou podle ústavy zakázány (podle čl. 9 německé ústavy), je zapovězena výstavba a provoz mešit a to z toho důvodu, že imámové v nich šíří víru, která směřuje proti německému právnímu řádu a přispívá k politicko-náboženské radikalizaci muslimů. (AfD 2017a: 34-35).

Nativismus

Rysy nativismu je možné najít např. v prohlášeních ohledně migrace. AfD varuje ve svém programu před vznikajícím migračním tlakem, neboť podle odhadů má 23 % obyvatel arabských zemí v úmyslu vycestovat za účelem lepšího života. V saharské části Afriky tento počet osob činí až 37 %. V absolutních číslech se jedná o cca 350 milionů potencionálních migrantů, především mladých mužů. Do již zmiňovaného roku 2050 se může tento počet ještě navýšit na 950 milionů. K této do budoucna neřešitelné situaci přispívá nejen vzrůstající počet tzv. "failed states" neboli zhroucených států, ale i chybějící kontroly porodnosti. Z výše popsaných skutečností je patrné, že by migrace z Afriky do Evropy v očekávaném rozsahu mohla v horizontu několika let destabilizovat evropský kontinent. Paušální přistěhovalecké kvóty pro část obyvatel majících v úmyslu vycestovat, jsou z morálního hlediska neodpovědné, neboť jejich prostřednictvím bude zároveň většina z nich odmítnuta. Politické požadavky v tomto smyslu jsou kvůli výše popsaným okolnostem pseudo-humanitární a sebezničující. Cílem AfD je tedy sebezáchova, ne sebezničení našeho státu a jeho občanů. Budoucnost Německa a Evropy musí být dlouhodobě zajištěna, proto chceme našim nástupníkům zanechat stát takový, aby byl rozpoznatelný jako Německo, tak jako ho v dnešní době známe. (AfD 2017a: 28-29). Na základě výše uvedených faktů

je možné konstatovat, že cílem AfD v této oblasti je ochrana zájmů německých občanů, jejich tradic a kultury před přílivem migrantů vyznávající jinou kulturu a tradice.

V problematice přistěhovalců je možné najít další nativistický rys. Přizpůsobení se je podle AfD úkolem přistěhovalce, nikoliv společnosti. Každý migrant nebo přistěhovalce, kterému je přiznáno právo na trvalý pobyt, má závazek přizpůsobit se své nové vlasti a německé kultuře a ne naopak. Německou státní příslušnost prostřednictvím udělení státního občanství SRN může získat pouze ten, o jehož trvalé a úspěšné asimilaci a oddanosti vůči své nové vlasti není pochyb. Strana považuje za nepřijatelné snížení vzdělávacích a profesních požadavků, aby se přistěhovalci snáze přizpůsobili úrovni vzdělávání a aby jim byl usnadněn přístup na německý pracovní trh. (AfD 2017a: 32). Ve výše uvedeném je možné spatřovat preferenci vlastních občanů před cizinci. Migranti mají za povinnost se aklimatizovat v jejich nové zemi a její kultuře, kterou vyznává.

Rysy nativismu je možné mj. najít v prohlášení týkajícího se snahy zabránit radikalizaci muslimů hlásících se k násilnému salafismu. Také by mělo být znemožněno financování výstavby a provozu mešit islámskými státy nebo zahraničními dárci finančních prostředků. Tato státy mají v úmyslu prostřednictvím výstavby a provozu mešit šíření a zvětšování vlivu islámu v Německu. Tyto státy totiž vedou a podporují válku mezi kulturami. (AfD 2017a: 34-35).

Dne 18. června roku 2018 byl podán pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona o sloučení rodiny (tiskovina 19/2767), který je dle názoru předkladatelů příliš podporuje osoby uplatňující nárok na ochranu. AfD konstatuje, že sjednocení rodiny a bezpečnost hranic jsou od sebe neoddelitelné. V pozměňovacím návrhu zákona se uvádí, že by měsíčně měla být do Německa přijata pouze skupina čítající 1000 osob. Za současné situace překračuje ilegálně hranice Německa přes 15 000 migrantů každý měsíc (podle nařízení Dublin III). Toto opatření redukující počet příchozích na 1000 osob měsíčně by se stalo neúčinným, pokud by každý mohl vstoupit na německé území přes otevřenou hranici. Tímto by došlo k pravému opaku pozměňovacího návrhu – k neomezenému sloučení rodin. K trvalému nelegálnímu přistěhovalství dochází proto, že německá vláda nedostatečně kontroluje a nechrání státní hranice a nevyužívá všech právních možností, jak zamezit tomuto přílivu osob. (AfD 2019: 19-20).

Další poslanec Bundestagu, za Bavorsko zvolený Martin Sichert, komentuje situaci v Essenu, kde během potravinové akce nazvané Tafel (jídelní stůl, slavnostní tabule) jsou přijímáni noví klienti pouze s německým pasem, že toto rozhodnutí je podle jeho názoru voláním o pomoc odpovědných. Z osob, které tuto sociální službu využívají, je 75 % cizinců. Jako sporná se jeví situace, proč žadatelé o azyl této služby využívají, když je jim jako sociální dávka poskytováno stravování včetně finančních prostředků pro osobní potřebu. Podle Sichertu existuje důvodné podezření, že si uchazeči o azyl chtějí tyto peníze ušetřit. (AfD 2018: 11).

Populismus

Co se AfD a populismu týká, je možné u AfD najít celou řadu populistických tvrzení. Jako populistické lze označit jedno z volebních mott AfD "žádné sloučení rodiny v našich sociálních systémech", neboť údajně chrání stabilitu německého sociálního systému před jeho zneužíváním migranty.

V rámci programu je možné najít celou řadu populistických tvrzení. AfD poukazuje na skutečnost, že kvóta uznání žadatelů o azyl vzrostla z necelých 30% v roce 2014 na aktuálních téměř 70 %, ačkoliv jen velmi málo z těchto žadatelů pochází oblastí zasažených válkou a vstupují na německé území přes třetí země. Naproti tomu každodenní praxe v Německu ukazuje, že je nutná reforma ústavy, aby mohlo být těmto postupům zabráněno. Ti, kteří jsou zodpovědní za od září 2015 trpěnou masovou migraci, by měli být dle názoru AfD postaveni před vyšetřovací komisí v Německém spolkovém sněmu Bundestagu. Každého úspěšného žadatele o azyl následují jeden až čtyři členové jeho rodiny. Většina z těchto osob bude s vysokou pravděpodobností trvale žít ze sociálních dávek. AfD proto odmítá jakékoliv sestěhování rodin uprchlíků, neboť německý sociální systém není schopen toto břemeno dlouhodobě nést. Pokud v zemi původu přistěhovalců již pominul důvod migrace, končí zpravidla i jejich povolení k pobytu. Tyto osoby se následně musí vrátit do své původní vlasti. Především ochrana osob před občanskou válkou je čistě dočasná a nesmí posloužit jako záminka pro přistěhovalectví. Pokud by tato opatření nevedla k nulové migraci, potom je nutné dle názoru AfD v zákoně stanovit hranici, po jejímž dosažení by již nebylo možné přijímat další uchazeče o azyl. Náklady způsobené masovou migrací dosahují astronomických výšin, proto musí být

transparentní a deklarovaná na všech úrovních vládnutí, a částka, ze které jsou veškeré náklady s uprchlíky spojené financovány, musí být podrobena demokratické kontrole veřejnosti. (AfD 2017a: 31). Německá veřejnost je dlouhodobě nespokojena s výše popsaným stavem, proto strana využívá této situace v zájmu ochrany obyvatel.

Další populistické znaky lze nalézt ve spojitosti s tématem sociální politika a přistěhovalectví, kde se hovoří o velkých sociálních výzvách, kterým německá společnost čelí, a těmi jsou potírání dětské chudoby, hrozící chudoby seniorů, přimět značné množství nezaměstnaných začít opět chodit do práce. AfD zastává názor, že stabilizace sociálních systémů při sestupné tendenci a stárnutí obyvatel vyžaduje zvláštní úsilí. Z tohoto důvodu není možné vynakládat finanční prostředky na nezodpovědnou přistěhovaleckou politiku, jak požadují některé evropské státy. Nejen záchranná politika společné evropské měny Euro, ale i politika nízkých úroků Evropské centrální banky ztěžují nezbytnou reformní politiku v Německu. (AfD 2017a: 56).

Populistickou rétoriku obsahuje i návrh strany zrušit katedry islámské teologie na německých univerzitách a přeměnit je v neutrální místa pro islámská studia. AfD dále požaduje všeobecný zákaz úplného zahalování muslimských žen na veřejnosti a ve veřejných službách. (AfD 2017: 35). Islám a věci s ním spojené vzbuzují u velké části společnosti obavy, proto AfD prosazuje témata, která vzbuzují emocionální reakce společnosti.

AfD upozorňuje také na fakt, že náklady na nezletilé osoby bez doprovodu stoupají. Tyto osoby zneužívají imigračního a azylového zákona. Většina z nich jsou muži, z nichž se 50 – 80 % vydává za nezletilé, ačkoliv již dosáhli své plnoletosti. Míra kriminality jimi způsobená je nepřiměřeně vysoká, avšak stát je bezmocný. Tyto osoby slouží jako tzv. kotvy pro pozdější sloučení se svými rodinami. Např. v roce 2015 bylo v Německu nově evidováno 67 000 cizinců považovaných za nezletilé, v následujícím roce 50 000. Při průměrných nákladech 60 - 80 000 euro za osobu a rok se dle odhadů roční náklady za tuto skupinu osob pohybují ve výši šest až deset miliard euro. AfD proto požaduje skončit s tímto nešvarem a v případě pochybností požaduje zavedení povinných vyšetření vedoucích ke zjištění věku a tím zabránit sloučení rodin a bez výjimky je zahrnout do azylového řízení při dosažení plnoletosti. (AfD 2017a: 31).

"Státní občanství podle původu a skoncování s dvojitým státním občanstvím" je dalším z populistických hesel, kdy se AfD vymezuje proti skutečnosti, kdy dítě narozené v Německu automaticky získá německé státní občanství, přestože ani jeden z jeho rodičů není Němec/Němka. Princip získání občanství podle místa narození chce AfD vyškrtnout ze zákona a navrátit stav, který platil až do roku 2000, kdy se občanství získávalo podle původu. Dvojité státní občanství má být omezeno pouze na dobře odůvodněné výjimečné případy. Příslušnost k teroristickým organizacím operujícím v zahraničí povede ke ztrátě státního občanství Spolkové republiky Německo. (AfD 2017a: 32).

Také první povolební vydání časopisu AfD Kompakt i webové stránky stranické frakce nabízejí několik populistických příspěvků týkajících se migrace, kde se mj. nacházejí informace o sedmibodovém návrhu AfD - uzavření dohody o repatriaci se Sýrií (tiskovina 19/48). V polovině listopadu 2017 vnesla parlamentní frakce AfD na jednání německého Bundestagu požadavek na uzavření dohody o repatriaci mezi Německem a Sýrií. Vyzývá v něm spolkovou vládu k zahájení vyjednávání se syrskou vládou ohledně návratu Syřanů přijatých do Německa, kteří tam hledají ochranu. Cílem toho jednání je navrácení těchto obyvatel zpět do bezpečných částí Sýrie, kde budou ubytováni a kde pro ně bude zajištěna potřebná péče. Repatriace by se přednostně měla týkat práceschopných mužů, jejichž rodinám by měl být i nadále povolen pobyt v Německu (je-li to žádoucí), než se životní podmínky v jejich vlastilepší. Syrské děti by se měli během školní docházky připravovat na svůj návrat do Sýrie s tím, že jejich výuka bude zajištěna osobami, které již v Německu žijí nebo jsou vysláni do Německa syrskou vládou. (AfD 2017a: 12).

5. Zákonodárná iniciatíva týkajúca sa migračnej politiky

V predchádzajúcich kapitolách boli predstavené relevantné časti programu a ďalšie stranické materiály AfD týkajúce sa migrácie a migračnej politiky. V navazujúcej kapitole sa bude autor snažiť zistiť, aké návrhy na zmeny zákonov, ktoré vytvárajú migračnú politiku, poslanci AfD v stanovenom časovom období od júna 2017 do konca marca 2020 predložili a čoho sa týkali. Táto zákonodárna iniciatíva je prostriedkom, ak poslanci AfD môžu ovplyvniť stávajúcu migračnú politiku spolkovej vlády. Ako relevantné zdroje informácií posloužia webové stránky Nemeckého spolkového snemu a webové stránky frakcie AfD tamtéž.

Ve sledovanom období poslanci AfD predložili na plénum Bundestagu deväť návrhov zákonov týkajúcich sa migrácie, migračnej politiky a vecí s ňou spojených ako je napr. zavedenie hraničných kontrol, navrátenie sýrskych uprchlíkov do svojej vlasti, zistenie veku nezletilých uprchlíkov bez doprovodu, zavedenie nových pravidiel pre slúčenie rodín apod. Žiadny z vyššie uvedených návrhov zákonov nebol prijatý, prevládajúca väčšina bola zamietnutá, výjimečne došlo k poslaniu návrhu zákona na ďalšie čítanie, návrh ešte nebol projednaný alebo bol návrh z programu jednania stážen. Predložené zákony je možné rozdeliť do niekoľkých skupín: hraničné kontroly, uprchlíci, slúčenie rodín.

Hraničné kontroly

Na zasadnutí Bundestagu dňa 13. 11. 2017 bolo projednávaný návrh zákonodárcov AfD na okamžité zavedenie kompletných hraničných kontrol (tiskovina 19/41). AfD upozorňuje na to, že každý mesiac dochádza k mnohatisícovému nelegálnemu prekročeniu nemeckých hraníc z dôvodu nedostatočne efektívnej kontroly štátnych hraníc spolkovou vládou. Za toto nelegálne prekročenie AfD navrhuje odmietnuť poskytnutie azylu týmto osobám. Týmto spôsobom získavajú tisíce migrantov neoprávnený prístup a pobyt v SRN vrátane celkovej starostlivosti a prístupu k všeobecným zákonným opravným prostriedkom, aby mohli ich od začiatku neoprávnený pobyt pokračovať. (AfD 2019e: 7). Návrh bol zamietnutý.

Uprchlíci

Zákonodárná iniciativa poslanců AfD týkající se uprchlíků, uprchlictví apod. patří k nejpočetnějším. Konkrétně se jedná o zahájení repatriací syrských uprchlíků do vlasti (tiskovina 19/32), dohoda o podpoře repatriace syrských uprchlíků (tiskovina 19/48), zjištění plnoletosti u mladých cizinců (tiskovina 19/461), povinné zjištění věku nezletilých uprchlíků bez doprovodu (tiskovina 19/471) nebo ochrana obyvatelstva před ohrožením ze zahraničí (tiskovina 19/931).

Zahájení repatriací syrských uprchlíků (tiskovina 19/32) byl jedním z prvních návrhů zákonů, které AfD po svém zvolení do Bundestagu předložila. Z důvodu předvídatelného konce války v Sýrii AfD navrhuje spolkové vládě začít jednat se syrskou vládou o návratu Syřanů, kteří usilovali o azyl v Německu. Cílem dohody je nejen zajištění ubytování v bezpečných oblastech Sýrie včetně patřičného zaopatření, ale i slib, že tyto osoby nebudou kvůli svým případným aktivitám vůči vládě v Damašku pronásledovány. Německo si vyhrazuje právo na provedení kontroly, zda vše probíhá dle dohody. (Bundestag 2017a: 1-2) Návrh byl před projednáním stažen. Následně byl předložen podobný návrh - dohoda o podpoře repatriace syrských uprchlíků (tiskovina 19/48), ve které poslanci strany navrhují několik bodů, které mají zajistit bezplatný návrat do bezpečných oblastí Sýrie vč. humanitárních dodávek, poskytnutí rozvojové pomoci dobrovolně navraceným uprchlíkům atd. (AfD 2019f: 13-14). Návrh byl zamítnut.

V Německu žijí desítky tisíc uprchlíků, kteří se vydávají za nezletilé, ale ve skutečnosti jsou zletilí. Tyto osoby se dopouštějí trestné činnosti, což způsobuje náklady kolem 3,5 miliardy euro ročně. Jsou chráněni nejen proti trestnímu stíhání, ale i proti deportaci. Z důvodu nedostatečné činnosti vlády jak tomu čelit, navrhuje AfD změnu azylového zákona ohledně povinného zjišťování věku nezletilých uprchlíků (tiskovina 19/461) bez doprovodu i s doprovodem, pokud deklarovaná nezletilost není zjevná nebo jejich plnoletost je v rozporu s jejich tvrzením. Za špatné uvedení věku budou vystaveny trestnímu stíhání. (Bundestag 2018a: 1). Návrh nebyl z blíže specifikovaných důvodů projednán. Následně strana předložila velmi podobný návrh (tiskovina 19/471), který byl poslán do dalšího čtení. (Bundestag 2018b: 1).

Stávající legislativa²⁴ nedostatečně chrání občany SRN před cizinci páchajícími trestnou činností. Neexistuje totiž žádná zákonná možnost, jak zadržet cizince představující bezpečnostní riziko a riziko jimi způsobené eliminovat prostřednictvím vydání požadavku na pobyt a zákazu sociálních kontaktů včetně komunikačních prostředků. AfD navrhuje novelu zákona o pobytu nazvanou ochrana obyvatelstva před ohrožením ze zahraničí (tiskovina 19/931), jejímž cílem je zavést zákonnou ohlašovací povinnost pro cizince, proti kterým byl vydán příkaz k vyhoštění. (Bundestag 2018c: 1-2). Návrh byl zamítnut.

Migrace z Afriky do Evropy je vzhledem k počtu přistěhovalců velký problém, který je nutné efektivně řešit. Mnoho migrantů má v úmyslu se dostat přes bezpečné země do Německa. Jejich kontrola příslušnými úřady je značně problematická. Německá armáda Bundeswehr je relativně úspěšná při zamezení nelegální migrace v moři Egejském, ale ve Středomoří lze úspěchu dosáhnout pouze tehdy, budou-li migranti v nouzi zachráněni a následně přepraveni na bezpečné místo v přiměřené lhůtě v souladu s námořním právem. Stěhování do Evropy nevyžaduje námořní právo. Z tohoto důvodu AfD připravila návrh zákona ohledně účasti německých ozbrojených sil během operace námořní bezpečnosti SEA GUARDIAN pod vedením NATO ve Středomoří (tiskovina 19/1196). Návrh obsahuje požadavek, aby spolková vláda prostřednictvím Bundeswehru přijímala pouze ty migranty, kteří se ocitli v nouzi na moři. Tito migranti by následně byli navraceni do Afriky. Součástí tohoto návrhu je i posilování pobřežních ochranných sil v Libyi, aby tyto síly byly schopny účinně bránit migraci do Evropy. (Bundestag 2018d: 1-2). Návrh byl zamítnut.

Sloučení rodin

Sloučení rodin a s ním spojená možná rizika je dalším z témat, kterému se zákonodárci AfD věnovali. Došlo k předložení dvou zákonů: nová úprava scelování rodin (tiskovina 19/2767) a změna pobytového zákona (tiskovina 19/182). Oba návrhy byly zamítnuty.

V nové úpravě zákona o sloučení rodiny AfD navrhuje, aby každý měsíc bylo do Německa přijato pouze 1000 osob v dané skupině, naproti stávajícímu stavu, kdy jeho hranice v souladu s Dublin III nelegálně překročí 15 000 migrantů. Nařízení o omezení

²⁴zákon o pobytu a zákon o azylu.

přilivu 1000 osob za měsíc pozbývá smyslu, pokud může prakticky každý překročit otevřenou hranici. Z tohoto důvodu AfD požaduje okamžité zajištění úplné a efektivní ochrany německých hranic, tzn. zavedení komplexní hraniční kontroly. Tyto kontroly musí být prováděny takovým způsobem, aby jejich výsledkem bylo zásadní odmítnutí neoprávněného překročení státních hranic a to i v případě, že migrant, který přijede ze sousední bezpečné třetí země ve smyslu § 26a odst. 2 azylového zákona (zákon o azylu), se bude odvolávat na pronásledování a svou ochranu. (AfD 2019g: 18-19).

Změna pobytového zákona byla poslanci AfD iniciována z toho důvodu, že od vypuknutí uprchlické krize v roce 2015 požádalo více než 1,5 milionu uprchlíků o azyl. Tyto osoby pocházející z jiného kulturního prostředí nedisponují většinou žádnou odbornou kvalifikací. Tento stav ještě zhoršuje skutečnost, že dotyční mají právo na sloučení své rodiny, čímž dochází k těžko vyčíslitelnému přílivu dalších migrantů. Řešení spočívá podle názoru AfD v úplném zrušení zákonného práva na sloučení rodin a jejich ochrany. Rodina se může po tuto dobu usídlit v zemi svého původu nebo ve třetí zemi. (Bundestag 2017b: 1-2).

Závěr

Předkládaná bakalářská práce se věnuje německé politické straně Alternativa pro Německo a jejímu postoji k migrační politice. Předmětem zájmu bylo zjistit, jak strana nahlíží na migraci a migrační politiku a jaké postoje ve svých materiálech ohledně migrační politiky zastává. Autor předpokládal, že se tato krajně pravicová strana, která je známá svými postoji zaměřenými proti migrantům, striktně vymezí vůči stávající migrační politice spolkové vlády vedené kancléřkou Angelou Merkelovou. Prostřednictvím vlastní zákonodárné iniciativy mohou poslanci AfD ovlivnit stávající migrační politiku spolkové vlády tím, že budou iniciovat změny v příslušné legislativě. Dílčím cílem bylo zjistit, čeho se legislativní návrhy ve vztahu k migrační politice týkají, co podporují a čemu naopak chtějí zabránit.

Nejdříve bylo nutné definovat pojem migrace a migrační politika z důvodu vymezení oblasti bádání v souvislosti s tématem práce. Následně byl představen koncept krajně pravicových stran podle renomovaných autorů jako Hans-Georg Betz, Cas Mudde a dalších včetně jejich postoje k migraci se zjištěním, že migrace je jedním ze stěžejních témat pro strany krajní pravice. V následující kapitole byla představena AfD jako politická strana včetně její profilace a následné ideologické přeměny. V další analyticky zaměřené kapitole byl zkoumán postoj AfD k migrační politice na základě volebního programu a dalších stranických materiálů, kde autor našel nacionalistické, xenofobní, nativistické a populistické prvky, které jsou typické pro krajně pravicové strany. Také je zde zmíněna současná legislativa, která upravuje azylovou a migrační politiku v Německu, vůči které se AfD vymezuje ve svých materiálech i veřejných prohlášeních. Poslední část práce se týkala řešení migrační politiky z pohledu AfD na základě relevantních příkladů zákonodárné iniciativy jejich poslanců v Německém spolkovém sněmu ve sledovaném období.

Prostřednictvím výzkumné otázky autor zjistil, že AfD zastává ve svých materiálech veskrze negativní postoje ohledně migrace a migrační politiky, což je možné doložit na příkladech uvedených ve 4. kapitole. Mezi stranické priority patří udržení západní kultury vyznávající křesťanské hodnoty, německého jazyku a tradice v národním státě německého lidu. Z tohoto důvodu je pohlíženo na učení proroka Mohameda jako na velké nebezpečí pro Německo, jeho společnost a hodnoty, kam islám a výstavba mešit

nepatří. Toto náboženství je neslučitelné se svobodně demokratickým základem německého právního státu. Dále je požadováno okamžité zavedení přísných hraničních kontrol na hraničních přechodech vedoucích do SRN a ostrahu tzv. zelené hranice prostřednictvím integrovaných bezpečnostních systémů včetně plotů, aby byly dostatečně ochráněni němečtí občané před migranty mířícími do SRN. Naproti tomu AfD navrhuje zřízení uprchlických center v oblastech blízkých svou kulturou, kam budou migranti přemístěni, případně budou převezeni do mimoevropských center.

Co se zákonodárné iniciativy poslanců k migrační politice týká, autor zjistil, že poslanci zvolení za AfD navrhli ve sledovaném období (podzim 2017 – jaro 2020) několik změn zákonů ohledně migrační politiky. Předložené návrhy je možné rozdělit do několika skupin: hraniční kontroly, uprchlíci, sloučení rodin. Konkrétně se týkaly snah zamezit dalšímu přílivu migrantů do Německa prostřednictvím zavedení hraničních kontrol, navrácení uprchlíků do vlasti, zjištění věku nezletilých uprchlíků cestujících bez doprovodu, ochrana obyvatelstva před ohrožením ze zahraničí nebo zavedení nových pravidel pro sloučení rodin apod. Všechny tyto návrhy sledovaly společný cíl: zabránění příchodu dalších migrantů do Německa a repatriaci stávajících uprchlíků do jejich vlasti. Výše uvedená zákonodárná iniciativa poslanců zatím nebyla úspěšná, neboť žádný z návrhů zákonů nebyl přijat, naopak převážná většina byla zamítnuta, výjimečně poslána do dalšího čtení.

Na základě výše uvedeného je možné konstatovat, že migrace a migrační politika, která ovlivňuje každodenní život obyvatel Německa, bude i nadále vzhledem k aktuálnímu dění, jedním z hlavních témat pro krajně pravicové strany, AfD nevyjímaje. Z tohoto důvodu budou pravděpodobně poslanci AfD pokračovat v jejich protimigrační zákonodárné iniciativě.

Prameny a literatura

Prameny

AfD. 2017a. Programm für Deutschland – Wahlprogramm der Alternative für Deutschland für die Wahl zum deutschen Bundestag am 24. September 2017. Stuttgart. Dostupné na www.afd.de/wahlprogramm(23. 4. 2018)

AfD. 2017b. *Rückführungsabkommen mit Syrien*In: AfD-Kompakt, Ausgabe 02/2017, s. 12. Dostupné na https://www.afd.de/wp-content/uploads/sites/111/2017/11/AfD_Kompakt_0217.pdf(10. 6. 2019)

AfD. 2018a. *Keine weitere Neuansiedlung von Asylbewerbern in Europa*. In: AfD-Kompakt. Dostupné na <https://afdkompakt.de/2018/04/19/keine-weitere-neuansiedlung-von-asylbewerbern-in-europa/>(10. 6. 2019)

AfD. 2018b. *Immer mehr Städte wollen Zuzugsstopp für Flüchtlinge*. In: AfD-Kompakt, Ausgabe 01/2018, s. 11. Dostupné na https://www.afd.de/wp-content/uploads/sites/111/2018/04/AfD_Kompakt_01-2018_web_NEU.pdf (10. 6. 2019)

AfD. 2018. *EU soll illegale Migration in Nordafrika abwehren*. In: AfD-Kompakt, Ausgabe 02/2018, s. 22. Dostupné na https://www.afd.de/wp-content/uploads/sites/111/2018/06/AfD_Kompakt_02-2018_RZ_web.pdf (10. 6. 2019)

AfD. 2019a. *Migrationspakt stoppen*. In: AfD-Kompakt Mitgliedermagazin. Dostupné na <https://www.afd.de/migrationspakt-stoppen> (10. 6. 2019)

AfD. 2019b. *Islam und Abendland*. In: AfD-Kompakt Mitgliedermagazin. Dostupné na <https://afdkompakt.de/themen-2/islam-abendland> (10. 6. 2019)

AfD. 2019c. *Migration schützt die Nationen*. Dostupné na https://www.afd.de/wp-content/uploads/sites/111/2019/04/Flyer_EU_Migration_8-Seit_WmD.pdf (10. 06. 2019)

AfD. 2019e. *Umfassende Grenzkontrolle sofort einführen*. In: Das erste Jahr im Bundestag. Unsere Arbeit – Unsere Anträge, s. 7-9. Dostupné na <https://cdn.afd.tools/wp->

[content/uploads/sites/156/2019/04/afd_btf_broschuere_abgelehnte_antraege_web_version.pdf](https://cdn.afd.tools/wp-content/uploads/sites/156/2019/04/afd_btf_broschuere_abgelehnte_antraege_web_version.pdf)(15.03.2020)

AfD. 2019f. *Abkommen zur Förderung der Rückkehr syrischer Flüchtlinge*. In: Das erste Jahr im Bundestag. Unsere Arbeit – Unsere Anträge, s. 13-14. Dostupné na https://cdn.afd.tools/wp-content/uploads/sites/156/2019/04/afd_btf_broschuere_abgelehnte_antraege_web_version.pdf(15.03.2020)

AfD. 2019g. *Entwurf eines Gesetzes zur Neuregelung des Familiennachzugs zu subsidiär Schutzberechtigten*. In: Das erste Jahr im Bundestag. Unsere Arbeit – Unsere Anträge, s. 18-19. Dostupné na https://cdn.afd.tools/wp-content/uploads/sites/156/2019/04/afd_btf_broschuere_abgelehnte_antraege_web_version.pdf(15.03.2020)

AfD. 2019h. *Der Wohnungsmarkt liegt in Trümmern*. In: Fraktion Kompakt, Ausgabe 01/2019, s. 26-27. Dostupné na <https://www.afdbundestag.de/fraktionkompakt/> (15.03.2020).

AfD. 2019i. *Umfassende Grenzkontrollen sofort einführen*. In: Das erste Jahr im Bundestag. Unsere Arbeit – unsere Anträge. s. 7. Dostupné na https://www.afdbundestag.de/wp-content/uploads/sites/156/2019/01/afd_btf_broschuere_abgelehnte_antraege_web.pdf(01.04.2020)

AfD. 2019j. *Abkommen zur Förderung der rückkehr syrischer Flüchtlinge*. In: Das erste Jahr im Bundestag. Unsere Arbeit – unsere Anträge. s. 13-14. Dostupné na https://www.afdbundestag.de/wp-content/uploads/sites/156/2019/01/afd_btf_broschuere_abgelehnte_antraege_web.pdf(01.04.2020)

AfD. 2019k. *Entschließungsantrag zum Entwurf eines Gesetzes zur Neuregelung des Familiennachzugs zu subsidiär Schutzberechtigten*. In: Das erste Jahr im Bundestag. Unsere Arbeit – unsere Anträge. s. 18-19. Dostupné na https://www.afdbundestag.de/wp-content/uploads/sites/156/2019/01/afd_btf_broschuere_abgelehnte_antraege_web.pdf(01.04.2020)

Deutscher Bundestag. 2017a. *Rückführung syrischer Flüchtlinge einleiten*. In: Drucksache 19/32. s. 1-2. Dostupné na <https://dipbt.bundestag.de/dip21/btd/19/000/1900032.pdf>(01. 04. 2020)

Deutscher Bundestag. 2017b. *Entwurf eines Gesetzes zur Änderung des Aufenthaltsgesetzes*. In: Drucksache 19/182. s. 1-2. Dostupné na <http://dipbt.bundestag.de/doc/btd/19/001/1900182.pdf> (01. 04. 2020)

Deutscher Bundestag. 2018a. *Entwurf eines Gesetzes über die Feststellung von Volljährigkeit bei jungen Ausländern*. In: Drucksache 19/461. s. 1. Dostupné na <http://dipbt.bundestag.de/dip21/btd/19/004/1900461.pdf>(01. 04. 2020)

Deutscher Bundestag. 2018b. *Obligatorische Altersfeststellung unbegleiteter minderjähriger Flüchtlinge*. In: Drucksache 19/471. s. 1. Dostupné na <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/19/004/1900471.pdf> (01. 04. 2020)

Deutscher Bundestag. 2018c. *Entwurf eines Gesetzes zum Schutz der Bevölkerung vor ausländischen Gefährdern*. In: Drucksache 19/931. s. 1-2. Dostupné na <http://dipbt.bundestag.de/dip21/btd/19/009/1900931.pdf> (01. 04. 2020)

Deutscher Bundestag. 2018d. *Fortsetzung der Beteiligung bewaffneter deutscher Streitkräfte an der NATO-geführten Maritimen Sicherheitsoperation SEA GUARDIAN im Mittelmeer*. In: Drucksache 19/1196. s. 1-2. Dostupné na <http://dipbt.bundestag.de/dip21/btd/19/011/1901196.pdf>(01. 04. 2020)

Die Bundesregierung. 2007. *Der Nationale Integrationsplan*. Dostupné na <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/975226/441038/acdb01cb90b28205d452c83d2fde84a2/2007-08-30-nationaler-integrationsplan-data.pdf?download=1> (11. 6. 2018)

Decker, Frank. 2018a. *Kurz und bündig: Die AfD*. Bundeszentrale für Politische Bildung. Dostupné na <http://www.bpb.de/politik/grundfragen/parteien-in-deutschland/afd/211108/kurz-und-buendig>(30. 01. 2020)

Decker, Frank. 2018b. *Etappen der Parteigeschichte der AfD*. Bundeszentrale für Politische Bildung. Dostupné na <https://www.bpb.de/politik/grundfragen/parteien-in-deutschland/afd/273130/geschichte>(30. 01. 2020)

OSN. 2015. *Úmluva o právním postavení uprchlíků*. Dostupné na <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>(30. 01. 2020)

Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné na <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>(30. 01. 2020)

Destatis. Statistisches Bundesamt. 2018a. *Ausländische Bevölkerung nach Aufenthaltsrechtlichem Status*. Dostupné na <https://www.destatis.de/DE/Themen/Gesellschaft-Umwelt/Bevoelkerung/Migration-Integration/Tabellen/auslaendische-bevoelkerung-aufenthaltsrechtlicherstatus.html> (12. 6. 2018)

Destatis – Statistisches Bundesamt. 2019. *Ausländische Bevölkerung nach Aufenthaltsrechtlichem Status am 31. 12. 2018*. Dostupné na <https://www.destatis.de/DE/Themen/Gesellschaft-Umwelt/Bevoelkerung/Migration-Integration/Tabellen/auslaendische-bevoelkerung-aufenthaltsrechtlicherstatus.html> (05. 06. 2019)

Zeit online. 2019. *Köln: Kaum Verurteilungen wegen sexueller Übergriffe in Silvesternacht*. In: *Die Zeit*. 11. März 2019. Dostupné na <https://www.zeit.de/gesellschaft/zeitgeschehen/2019-03/koeln-silvesternacht-uebergrieffe-verurteilungen> (30. 01. 2020)

Statista. 2019. *Anzahl der Muslime in Deutschland nach Glaubensrichtung*. Dostupné na <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/76744/umfrage/anzahl-der-muslime-in-deutschland-nach-glaubensrichtung/>(30. 01. 2020)

Focus. 2017. *AfD will Grundrecht auf Asyl abschaffen*. 25. 1. 2017 Dostupné na https://www.focus.de/politik/videos/afd-vorsitzende-frauke-petry-will-asylrecht-im-grundgesetz-abschaffen_id_6547234.html(12. 06. 2019)

dpa. 2016. *AfD-Chefin Petry: Einwanderung bedroht Europa*. Focus.de 21. 06. 2016. Dostupné na <https://www.merkur.de/politik/afd-chefin-petry-muslimische-einwanderung-bedroht-europa-zr-6505768.html>(12. 06. 2019)

Spiegel. *AfD-Chef Lucke bricht Friedman-Talk ab*. 21. 2. 2014. Dostupné na <http://www.spiegel.de/kultur/tv/afd-chef-bernd-lucke-bricht-friedman-talk-auf-n24-ab-a-954945.html> (12. 06. 2019)

Welt. *Asylrecht für Muslime muss umgehend ausgesetzt Arden*. 27. 7. 2016. Dostupné na <https://www.welt.de/politik/deutschland/article157330586/Asylrecht-fuer-Muslime-muss-umgehend-ausgesetzt-werden.html> (12. 06. 2019)

Literatura

Baršová, Andrea a Barša, Pavel. 2005. Přistěhovalectví a liberální stát. Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Mezinárodní politologický ústav.

Bebnovski, David. 2015. *Alternative für Deutschland. Aufstieg und gesellschaftliche Repräsentanz einer rechten populistischen Partei*. Wiesbaden: Springer VS.

Betz, Hans-Georg. 1994. *Radical Right-Wing Populism in Western Europe*. New York: St. Martin's Press

Betz, Hans-Georg: 2004. *Exclusionary Populism in Western Europe in the 1990s and Beyond. A Threat to Democracy and Civil Rights? Identities, Conflict, and Cohesion*. Programme Paper. Number 9, 1-19.

Betz, Hans-Georg: 2007. *Against the „Green totalitarianism“: Anti-islamic nativism in Contemporary Radical Right-Wing populism in Western Country*. In: Liang, C. S. (eds.) *Europe for the Europeans : The Foreign and Security Policy of Neo-Populist Parties*. Hampshire: Ashgate Publishing Group

Brojáč, Jan, Hošek Tomáš. 2016. *Afd, nová síla německé pravice*. Praha: Think-tank Evropské hodnoty. Dostupné na <https://www.evropskehodnoty.cz/vyzkum/afd-nova-sila-nemecke-pravice/> (30.01.2020)

Butterwege Christoph, Hentges Gudrun, Wiegel Gerd. 2018. *Rechtspopulisten im Parlament. Polemik, Agitation und Propaganda der AfD*. Frankfurt am Main: Westend Verlag.

Carter, Elisabeth L. 2005. *The extreme right in Western Europe: success or failure?*. New York: Distributed exclusively in the USA by Palgrave

Castles, Stephen a Miller, Mark J. 2009. *The age of migration. International Population Movements in the Modern World*. 4th edition. Basingstoke: Palgrave Macmillan, UK.

Decker, Frank. 2016. *The Alternative for Germany. Factors Behind its Emergence and Profile of a New Right-wing Populist Party*. Universität Bonn: Political Science and Sociology. Issue 119, Vol. 34, No. 2: 1–16.

Hanuška, David. 2018. *Alternativa pro Německo*. Praha: Naše vojsko.

Häusler, Alexander, Roeser, Rainer. 2015. *Die rechten »Mut«-Bürger. Entstehung, Entwicklung, Personal & Positionen der „Alternative für Deutschland“*. Hamburg: VSA Verlag.

Jordan, Bill, Düvell, Franck. 2003. *Migration. The Boundaries of Equality and Justice*. Cambridge: Polity.

Kupka, Petr et al. 2009. *Krajní pravice ve střední a východní Evropě*. Brno: Masarykova univerzita.

Lewandowski, Marcel. 2014. *Alternative für Deutschland. A New Actor in the German Party System*. Berlin: Friedrich-Ebert-Stiftung.

Mareš, Miroslav. 2003. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister&Principal.

Mareš, Miroslav. 2006. *Transnational Networks of Extreme Right Parties in East Central Europe: Stimuli and Limits of Cross-Border Cooperation*. Brno: Institute for Comparative Political Research Faculty of Social Studies Masaryk University. Dostupné na <http://ispo.fss.muni.cz/uploads/2download/fukuoka/Mares>(30.01.2020)

Mudde, Cas: 2000. *Extreme Right Parties in Eastern Europe*. January 2000. Selected Works of Cas Mudde. Dostupné na: http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1012&context=cas_mudde, 4.4.2013. (30.01.2020)

Mudde, Cas. 2007. *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

Schmitt-Beck, Rüdiger. 2016. *The 'Alternative für Deutschland in the Electorate': Between Single-Issue and Right-Wing Populist Party*. German Politics.s. 1–25.

Scholten, Lisa. 2016. *Die Einwanderungs-, Flucht- und Asylpolitik der Alternative für Deutschland (AfD)*. Weiterdenken: Heinrich-Böll-Stiftung Sachsen.

Troianovski, Anton. 2016. *German Voters Punish Angela Merkel Over Migrant Policy in State Elections; Populist, anti-immigrant party AfD makes historic gains in regional elections*. Wall Street Journal (Online). 13. 3. 2016. Dostupné na <https://www.wsj.com/articles/germans-head-to-polls-in-test-of-merkels-refugee-policies-1457857810> (12.06.2019)

Wolf, Tanja. 2016. *Is the Alternative for Germany Really Right-Wing Populist?* *Czech Journal of Political Science*. s. 149–163.